

Motion till riksdagen 2010/11:Sk348

av Kew Nordqvist m.fl. (MP)

Skatt på konstgödsel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatten på handelsgödsel ska återinföras.

Motivering

Användningen av konstgödsel har många negativa miljökonsekvenser. Framför allt gäller det konstgödselets innehåll av kväve, men även fosfor och dess förorening av kadmium.

Att som regeringen gjort, ta bort beskattningen av kväve och kadmium, är inte bara att falla undan för lobbygrupperns tryck, utan är även en direkt miljöskadlig åtgärd.

På Sveriges åkrar läggs det årligen ut ca 200 000 ton kväve. För att framställa detta kväve krävs motsvarande en supertanker olja. Som alltså läggs ut på våra åkrar, varje år! Detta är inte ett uthålligt lantbruk. Förutom enorma utsläpp av koldioxid vid produktionen, sker också stora utsläpp av lustgas, både vid tillverkningsprocessen och vid användandet. Lustgas är en mycket potent växthusgas, som dessutom är det enskilt viktigaste oreglerade ämnet bakom nedbrytningen av stratosfärens ozonskikt. Dessutom orsakar kvävgasavgångar försurning av mark och vatten.

I en uppmärksammat artikel i tidskriften Nature hösten 2009 diskuterade en grupp forskare under ledning av professor Johan Rockström definierade ramar för nio biofysiska planetära processer som mänskligheten måste hålla sig inom för att undvika katastrofala miljöförändringar. Forskarna försöker identifiera gränserna för ett säkert handlingsutrymme för mänskligheten. Kunskapen kan också användas för att se var det behövs åtgärder för att förhindra människor från att skapa "oacceptabla" och oåterkalleliga miljöförändringar. I Nature talar forskarna om "abrupta" miljöförändringar som kan ske då vissa trösklar överträds. Trösklarna bedöms redan ha överskridits på tre

Fel! Okänt namn på

områden: utsläpp av växthusgaser, förlust av biologisk mångfald och störning av kvävecykeln.

Ju mer kväve och fosfor som tillförs jordbruksmarken, det ekologiska systemet, desto mer kommer att läcka. Bara en liten del av det kväve som tillförs, kommer växterna till godo, resten läcker från marken. Näringen letar sig till vatten och hamnar så småningom i våra sjöar, vattendrag och slutligen hav. Östersjön är hårt belastat och behöver sannerligen ingen ytterligare påspädning av växtnäring.

Användningen av konstgödsel har både en direkt och en indirekt påverkan på den biologiska mångfalden. Mängden konstgödsel försämrar jordens mikrobiologiska mångfald. Till exempel minskar konstgödseln drastiskt mängden mykorrhiza svampar i jorden. Mykorrhizan är viktig därför att växt och svamp lever i symbios, där svampen får främst kolhydrater från växten. I utbyte får växten vatten, närsalter, bl.a. fosfor, och ofta ett bättre skydd mot sjukdomar. Konstgödseln slår alltså ut naturens sätt att försörja växterna med näring.

Skatten på konstgödsel baserades också på kadmiumhalten. Slopandet av skatten kommer att leda till att mer kadmium sprids på våra åkrar, i direkt strid med våra miljömål. Vi behandlar kadmiumaspekten utförligare i annat sammanhang.

Ett flertal tunga remissinstanser, bl.a. SLU, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen, Vattenmyndigheten och Jordbruksverket, varnade för de miljöproblem som skulle förvärras av regeringens förslag att slopa skatten.

Skatten fick en dubbelt positiv miljöeffekt, eftersom intäkterna användes för att finansiera miljöåtgärder i jordbruket. Det tycker vi är en bra modell.

En återinförd skatt på konstgödsel skulle innebära, relativt sett, fördelar för ett ekologiskt lantbruk och därmed underlätta för att nå riksdagens mål om 20 procent ekologisk konsumtion. En konsumtion som idag täcks till 50 procent av import, vilket betyder stora missade inkomster för svenskt lantbruk.

Ett ekologiskt lantbruk underlättar även uppfyllandet av våra nationella miljö kvalitetsmål, något som dagens konventionella lantbruk har svårt att leva upp till.

En skatt på konstgödsel kommer att leda till minskad användning av sådant, vilket förutom ovan nämnda fördelar, också har till effekt att bekämpningsmedelsanvändningen ges förutsättningar att minska.

Stockholm den 26 oktober 2010

Kew Nordqvist (MP)

Åsa Romson (MP)

Tina Ehn (MP)